

вчинене слід кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених ст. 156 і ст.ст. 125, 126, 121, 122 чи 129 КК. За цими положеннями застосування при розбещенні неповнолітнього будь-якого фізичного або психічного насильства, а саме: погроза вбивством, якщо були реальні підстави побоюватися здійснення цієї погрози (ч. 1 ст. 129 КК); умисне завдання удару, побоїв або вчинення інших насильницьких дій, які завдали фізичного болю і не спричинили тілесних ушкоджень, або ті самі дії, які мають характер мордування, вчинені групою осіб, або з метою залякування потерпілого чи його близьких (ч. 1 і ч. 2 ст. 126 КК); умисне легке тілесне ушкодження, що не спричинило та спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності (ч. 1 і ч. 2 ст. 125 КК); умисне середньої тяжкості та умисне тяжке тілесне ушкодження (ст.ст. 122 і 121 КК), потребують відповідної кваліфікації за сукупністю злочинів.

У доктрині кримінального права загальноновизнано, що насильство як засіб примусу потерпілого до вчинення певних, бажаних для злочинця суспільно-небезпечних дій, враховується або як елемент основного складу злочину (ч. 1 ст. 153 КК), або як кваліфікуюча (особливо кваліфікуюча) ознака до основного складу злочину (ч. 2 ст. 154 КК)

[9, 21]. Тому, якщо насильство не є конструктивною ознакою розбещення, то вважаємо доцільним внести доповнення до ч. 1 ст. 156 КК та підкреслити саме ненасильницький характер розпусних дій, шляхом вказівки на «вчинення розпусних дій за добровільною згодою щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку». Відповідно, в ч. 2 ст. 156 КК додатково запровадити кваліфікуючу ознаку, що суттєво підвищує суспільну небезпечність, «вчинення розпусних дій, що поєднані з насильством, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства» [10, 9]. Крім того, у разі застосування при розбещенні неповнолітніх більш небезпечного насильства, слід підвищити караність таких посягань на статеву недоторканність неповнолітніх шляхом доповнення ст. 156 новою частиною 3 наступного змісту: «3. Дії, передбачені у ч. 1 або ч. 2 цієї статті, поєднані з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, – караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого».

ЛІТЕРАТУРА

1. Стан злочинності в Україні за статистичними даними Департаменту інформаційних технологій МВС України у 2002-2009 рр. [електронний ресурс] // Офіційний ВЕБ-сайт Департаменту інформаційних технологій МВС України. Режим доступу: <http://dit.mvs.gov.ua/mvs/control/dit/uk/index/> 2. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: [моногр.] / М.І. Хавронюк. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 1048 с. 3. Курс советского уголовного права. (Часть Особенная): [учебн. курс]. Т. 3. / [отв. ред. Н.А. Беляев, М.Д. Шаргородский]. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1973. – 836 с. 4. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи [електронний ресурс]: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 // Інформаційний сервер Верховного Суду України. Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/> 5. Уголовный кодекс Российской Федерации

[электронный ресурс] // Режим доступа: www.ukrf.ru 6. Уголовный кодекс Республики Беларусь [электронный ресурс]. // Юридический информационный портал Республики Беларусь. Режим доступа: <http://www.pravo.by> 7. Пудовочкин Ю.Е. Ответственность за преступления против несовершеннолетних по российскому уголовному праву: [моногр.] / Ю.Е. Пудовочкин. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2002. – 293 с. 8. Тютюгин В.И. Лишение права занимать определенные должности как вид наказания: [моногр.] / В.И. Тютюгин. – Харьков: Изд-во при Харьк. ун-те ИО «Вища школа», 1982. – 145 с. 9. Панов Н.И. Способ совершения преступления и уголовная ответственность: [моногр.] / Н.И. Панов. – Харьков: Изд-во при Харьк. ун-те ИО «Вища школа», 1982. – 161 с. 10. Панов Н.И. Квалификация насильственных преступлений: [учебн. пособ.] / Н.И. Панов. – Харьков: Юридический институт, 1986. – 52 с.

Сидоренко Л.О.

старший науковий співробітник лабораторії проведення експертиз та досліджень НДЕКЦ при УМВС України в Черкаській області, старший викладач кафедри публічного права ННІ економіки і права Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ КОЛЬОРОВИХ ЛАЗЕРНИХ ПРИНТЕРІВ, КОПІРІВ ТА БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ

Актуальність теми дослідження обумовлена поліграфічного (типографського) обладнання, тим, що сьогодні крім класичного існує велика кількість засобів оперативної

поліграфії: принтерів, копіїв, багатофункціональних пристроїв, плоттерів, різьграфів тощо, які часто використовуються для підробки документів, цінних паперів та грошей. У зв'язку з цим, як зазначає Пелюшок В.Г., експерти при встановленні способів друку зтикаються з труднощами, які обумовлені такими факторами: відсутність відповідного інформаційного забезпечення, відсутність систематизації та кодифікації видів і способів друку, а також експертного аналізу різновидів способів друку та їх ознак [1, 3]. Разом з тим, в залежності від встановленого способу друку всього документу чи окремих його реквізитів залежить вибір методики його подальшого експертного дослідження.

Але значно складнішим за визначення способу друку, в технічній експертизі документів є вирішення інших діагностичних (установлення типу, системи, марки, моделі) та ідентифікаційних завдань (ідентифікація) засобів копіювально-розмножувальної техніки за їхніми відбитками [2].

Враховуючи потреби правосуддя, науковці та практики прикладають багато зусиль, для підвищення ефективності технічної експертизи документів [3, 4, 5].

Особливу небезпеку в плані виготовлення високоякісних підробок становлять кольорові електрофотографічні апарати: принтери, копіїри, багатофункціональні пристрої. На сьогоднішньому етапі розвитку судово-експертної діяльності ідентифікація таких апаратів можлива лише у край обмежених випадках. Вказані обмеженості можливостей технічної експертизи документів, Щербаківська Л.П. пояснювала наступними причинами [6]:

- не вивчені і не систематизовані ознаки окремих вузлів і деталей механізмів друкувальних пристроїв, які відображаються в документі;
- не розроблені схеми і методики ідентифікаційних і діагностичних досліджень зазначених документів;
- відсутнє відповідне інформаційне забезпечення цього підвиду експертизи.

Існуючі методики дозволяють ідентифікувати копіювальні апарати за відображеннями дефектів світлочутливого валу. Але такі дефекти в кольорових апаратах зустрічаються вкрай рідко.

Підійти до ідентифікації шляхом вивчення особливостей зображення (чіткості, насиченості, колірній гамі, відтінках, наявності чи відсутності растру, лінійності і т.п.) – навряд чи можливо. Сукупність таких ознак дасть можливість лише виокремити марку апарату чи модель.

Хімічне дослідження тонера вірогідніше всього дасть можливість встановити лише його «штатність» до якоїсь марки чи моделі апарату. Такі дослідження можливі лише при наявності відповідного обладнання та повної інформаційної бази. З урахуванням цього та

деяких інших чинників (періодична заміна тонера, як розхідного матеріалу, постійне його вдосконалення виробниками, несанкціоноване використання іншого тонера і т.п.), вирішувати ідентифікаційні задачі навряд чи можливо.

З появою у 80-х роках минулого століття кольорових електрофотографічних апаратів, виникла і небезпека у їх використанні в незаконних цілях. Сьогодні в світі виготовляється мільйони таких апаратів, а доступ до них має величезна кількість людей. Стосовно осіб, які мають відносно вільний доступ до такої копіювальної техніки, появився навіть термін – «випадковий» фальшувальник [7]. Все це зразу ж створило певну загрозу для світового співтовариства.

Тому банківські установи та спецслужби провідних держав світу, разом з виробниками вказаного обладнання, розробили спеціальні технології, технічні засоби та програмне забезпечення з метою запобігання використання таких апаратів для несанкціонованого копіювання, а також для створення можливостей їхнього розшуку.

Так, була розроблена система маркування проти підробок, яка обумовлює нанесення на кожен копію специфічного коду, який дозволяє встановити апарат, на якому дана копія була виготовлена. Цей код містить в собі, як мінімум, інформацію про марку модель та серійний номер використаного кольорового електрофотографічного апарату. Але при зовнішньому огляді копії, код не спостерігається.

«Кодувальник» – невеличкий чіп, вбудований в конструкцію апарату, і який в автоматичному режимі приводить до нанесення на кожний друкований аркуш прихованих кодових міток (точок). Пошкодження чи зняття цього чіпу автоматично приведе до пошкодження апарату (приведення його в неробочий стан). Сама технологія та принципи кодування і розкодування є таємними, офіційна інформація про них відсутня і, як стверджують американські спеціалісти, не існує способу розшифрувати код без спеціальної техніки та програмного забезпечення.

У вітчизняних експертів, як і у колег з Росії, не тільки вказані засоби, а і інформація методичного та довідкового характеру відсутні [8].

Разом з тим, проведені нами за цей час чисельні експериментальні дослідження, дуже дозована допомога фахівців із корпорації **Херох**, дозволили встановити, що різні марки та моделі апаратів можуть залишати різні види кодових малюнків та кодових схем, що дозволяє в тій чи іншій мірі встановити марку апарату. Що стосується встановлення інших даних, то це вдається в дуже обмежених випадках. Ідентифікація ж можлива навіть при невстановленій марці апарату, для цього

достатньо лише виокремити та порівняти кодову схему. Так, успішні результати по ідентифікації апаратів, встановлені єдиного джерела походження, встановленні марок апаратів, нами були отримані починаючи з 1999 року. За цей час було встановлено багато копіювальних апаратів, на яких виготовлялися підроблені документи та паперові гроші [9-14].

Таким чином, навіть при відсутності доступу до таємних західних технологій,

проведені експерименти, збір та аналіз зразків продукції кольорових електрофотографічних апаратів, створення відповідних колекцій, дозволили вперше в Україні розробити методику проведення технічної експертизи кольорових електрофотографічних зображень шляхом використання кодових міток – нового підвиду технічної експертизи документів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пелюшок В.Г. Способы печати и их разновидности на современном этапе полиграфии. Информационное письмо. /ДНДЕКЦ МВС України. Київ, 2005, 33 с. 2. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки матеріалів та призначення судових експертиз. Затверджені наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 р. № 53/5. 3. Воробей О.В., Мельников І.М., Волошин О.Г. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Навчально-методичний посібник – К.: Центр учбової літератури. 2008. – 3-4 с. 4. Дослідження документів, виготовлених за допомогою лазерних принтерів. Методичні рекомендації / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2009. – 18 с. 5. Стариков Е.В., Белоусов А.Г., Белоусов Г.Г. Определение вида копировально-множительных устройств, используемых при подделке денежных билетов, ценных бумаг и документов. Методические рекомендации. ГУ ЭКЦ МВД России, 2000. 6. Щербаковская Л.П., Дьяченко А.Ф. Криміналістическое исследование документов, выполненных на полноцветных копировальных аппаратах. Криміналістика и судебная экспертиза. 2001. Вып. 50. 7. Петряев С.Ю. Обережно, фальшивка. Довідник для касирів пунктів обміну валюти і експертів комерційних банків. К.: «Київська школа менеджменту та бізнесу», 1997. – 67 с. 8. Ефименко А.В. К вопросу об идентификации цветных цифровых электрографических устройств по скрытым меткам. // Теория и практика судебной экспертизы в современных условиях. Сб. матер. Международной научно-практической конф. (14-15 февраля 2007г., Московская государственная юридическая академия (МГЮА), г. Москва).
9. Сидоренко Л.О. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів, пов'язаних з виготовленням чи збутом підроблених грошей. // Проблеми бізнесу: Збірник наукових праць. Черкаси: Черкаська академія менеджменту, 2003. – Вип. 7. – 128с. 10. Сидоренко Л.О. Возможности идентификации полноцветных копировальных апаратів. // Техническая экспертиза документов: проблемы и развитие: Сб. матер. Междунар. науч.-практ. конф. (20-21 октября 2005 г., г. Киев) / Сост. Ковалев К.Н., Тимофеева Т.В. – К: ИПЦ МВД Украины, 2006. 320 с. С. 103-114. 11. Сидоренко Л.О. Криміналістична ідентифікація кольорових копіювальних апаратів. // Кримінальний процес в контексті європейських стандартів судочинства: Матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 грудня 2007 р.) / Ред. кол.: О.М. Джужа, М.В. Бочарьов, С.М. Стахівський та ін. – Київський нац. ун-т внутр. справ. 2008. – 176 с. 12. Сидоренко Л.О. Окремі можливості технічної експертизи документів у боротьбі з незаконним обігом наркотиків. Український вісник психоневрології – Том 16, вип. 3 (56), додаток – 2008. Фармацевтичне право і доказова фармація в Україні (присвячена пам'яті професора І.Т. Дешенко): матеріали науково-практичної конференції (14-15 листопада 2008 р. м. Харків)/ За ред. В.О. Шаповалової, В.В. Шаповалова, В.В. Шаповалова (мл), В.М. Коваленко. – Х., 2008. – 288 с. С. 136-137. 13. Сидоренко Л.О. Деякі шляхи по запобіганню використанню кольорових електрофотографічних апаратів для фальшування документів, цінних паперів та грошей. «Криміналістичний вісник» № 2 (12). 2009. – с. 142-147. 14. Eric J Schneider. Color Copier Anticounterfeiting.– Xerox corporation.1999.– 7 с.

Синица И.М.

к.ю.н., ассистент, УО «Гомельский государственный университет имени Ф. Скорины» (Беларусь)

РЕАЛИЗАЦИЯ ЦЕЛЕЙ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ПРИ ЕЕ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИИ

В действующем Уголовном кодексе Республики Беларусь (далее – УК) формулировка целей уголовной ответственности дана в традиционном духе, называя те же цели, которые стояли перед наказанием в УК 1960 года.

Согласно статье 44 УК цель уголовной ответственности – исправление лица, совершившего преступление, и предупреждение совершения новых преступлений как осужденным, так и другими лицами. Собственно, уголовная ответственность как объективная реальность есть «состояние

осужденности (порочности) лица в связи с совершением им преступления, обуславливающее необходимость и, главное, правовую возможность принудительного воздействия на осужденного с целью его ресоциализации» [1, 18].

В данном исследовании мы рассмотрим, каким образом определение на нормативном уровне целей уголовной ответственности предопределяет возможность и обязанность государства обеспечить социально ориентированную индивидуализацию уголовной ответственности в каждом конкретном случае